

Cot e giaglina

In'exposiziun dal museum grischun da la natira a Cuira

■ (anr) Cun numerus pulschains vivs vul il museum grischun da la natira a Cuira render attent a la diversidad ed impurtanza dal giaglinom per la cultura umana. Perquai ha el surprandi in'exposiziun speziala creada dal museum zoologic da l'universidad da Turitg. Quella exposiziun dura dals 14 d'avrigl fin als 20 da zercladur 1999 e dat invista a differents aspects da cot e giaglina, da lur derivanza fin a lur fin en la padella.

Sche il cot na chanta betg pli sin il ladimer

En ils pajais dal Terz mund s'inscuntra giaglinom en mintga vischnanca. Cots, pulschains e giaglinas tutgan simplamain tar l'aspect dal lieu. Els sa muventan libramain en il spazi d'abitar dals umans, piclan qua in pèr mieulas e laschan crudar là il lur. Ma nua èn nossas pulas ch'èn quasi segir pli numerusas che quellas dals pajais da svilup? Mo 5% vivan en rotschas u gruppas da main che 25 animals tar purs e proprietaris d'animals da hobi. Tut las autras giaglinas vegnan tegnidas en manaschis ch'èn spezialisads per la produziun dad ovs u engrasch.

Autramain na pudess vegnir producida la quantidad giavischada dad ovs e charn-giaglina. Pia: Il cot na chanta

strusch pli sin il ladimer... silmain tar nus.

Ina situaziun paradoxa

Igl è vairamain paradox: Nus consumain grondas quantitads da products da giaglina, ma il contact direct cun la pula è quasi i a perder. Avant insaquants onns èn la consumenta ed il consument vegnids spaventads da rapports da las medias davart cundiziuns inacceptablas da l'allevament d'animals en massa. Da lura enna vegn pruva da megliar en Svizra la situaziun dals animals da niz e cun quai era dal giaglinom. La lescha davart la proteziun dals animals revedida è per quai ina basa impurtanta.

Allevament per terra u al liber?

In effect positiv ha gi l'engaschament da la pressa: La situaziun da l'allevament d'animals s'è segir megliarada ed in tshert progress è vegnì cuntanschì. Ma, ditg francamain, tgi da nus enconuscha propi la differenza tranter allevament per terra u allevament al liber? E tgi po giudigar sche las giaglinas vegnan tegnidas conform a la spezia? Na mintgin na sto esser in expert per giaglinom, dentant in zic dapli respect ha la giaglina da chasa però bain merità. L'uman

ha fatg avant 5000 onns da la pula selvadia a l'animal dumesti ed l'ha transformada dapli lura tras ina tratga planisada e bain ponderada uschia ch'ella è en cas d'acumplir las prestaziuns giavischadas. Tras ses agir ha l'uman era surprandi ina gronda responsabladad.

Pulschains vivs sco attraziun

L'exposiziun speziala «Cot e giaglina», che è en visita dals 14 d'avrigl fin als 20 da zercladur 1999 en il museum da la natira a Cuira è vegnida concepida dal museum zoologic da l'universidad da Turitg.

A maun da tavlas illustrativas, preparats, models euv vegnan mussads e declarads en moda captivanta la derivanza da la giaglina da chasa, sia domesticaziun, l'istorgia da la derasaziun, la varietad da las razzas, la biologia, il cumportament, las metodas da tratga fin a la produziun d'ovs e da pulasters e blier auter pli. Grond'attenziun vegnan segir ad obtegnair ils pulschains vivs che pon vegnir observads sut la tgira d'ina clutscha premurusa. Dentant, era suenter la visita da questa exposiziun speziala resta la dumonda essenziala nunrespondida: Tge era l'emprim – la giaglina u l'ov?

Cul cheu aut, mussand sia bella cresta, observa ina giaglina cun egl critic las manipulaziuns dal fotograf.